

№ 9.

Warszawa, d. 28 lutego 1925 r.

№ 9.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE

SKF

Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14

339

**KOSZTA RUCHU OBNIŻAJĄ SIĘ
PRZY UŻYCIU**

SILNIKÓW DIESLA

ZE SPRĘŻARKĄ I BEZ SPRĘŻARKI
Z KORZYSTNEM ŻUŻYCIEM PALIWA

ŻĄDAJCIE BEZPŁATNIE
KATALOGÓW
I ODWIEDZIN NASZYCH
INŻYNIERÓW

**THE INTERNATIONAL SHIPBUILDING
AND ENGINEERING CO. LTD.
STOCZNIA GDAŃSKA**

ZE SPRAW CELNYCH.

Wobec pobierania przez urzędy celne cła normalnego od młynarskich wag automatycznych podajemy do wiadomości interesowanych wytwórni maszyn młynarskich, że młynarskie wagi automatyczne (poz. 168 p. 3 taryfy celnej) opłacają cło ulgowe w wysokości 20% cła normalnego, gdyż należą do kategorii maszyn niebudowanych w kraju. Składanie podań do ministerstwa przemysłu i handlu o ulgi celne na te wagi jest zbędne, natomiast jest konieczne, ażeby wagi te w fakturach i deklaracjach celnych były zawsze deklarowane, jako „młynarskie wagi automatyczne“, gdyż „wagi“ wogóle nie korzystają z ulgi celnej, wobec braku podstawy prawnej (nie są wymienione w rozporządzeniu o ulgach celnych w „Dz. Ust.“ Nr. 108).

HANDEL ZEWNĘTRZNY POLSKO-NIEMIECKI.

W Nr. 7 „P. M.“ podaliśmy liczby, dotyczące wywozu z Polski do Niemiec w dziale przemysłu metalowego za I półrocze r. 1924. Obecnie podajemy za ten sam okres liczby dotyczące wwozu z Niemiec do Polski, podług statystyki polskiej.

Chcąc podkreślić, jak poważny jest wwóz z Niemiec, zamieszczamy obok danych, dotyczących przemysłu metalowego przetwórczego, także dane, obejmujące produkty hutnictwa.

Ogółem za I półrocze wwieziono do Polski w kwintalach (po 100 kg.):

Metale i wyroby z metali — ogółem 1 000 552 kw. na sumę zł. 30 998 686.

	Kwintale	Złote
Zelazo i wyroby z niego	977 417	25 833 375
Miedź i wyroby z niej	5 734	1 265 835
Mosiądz, bronz i stopy oraz wyroby z nich	4 201	1 692 805
Cyna i wyroby z niej	1 051	555 496
Aluminijum i wyroby z niego	1 237	553 589
Cynk i wyroby z niego	7 038	410 036
Ołów i wyroby z niego	2 233	291 247
Nikiel i wyroby z niego	828	176 524
Metale i stopy osobno niewymienione . .	813	219 779

Według odpowiednich pozycji taryfy celnej poszczególne wwieziono:

Poz. taryfy celnej		Kwintale	Złote
139	Surowiec żelaza	57 596	1 825 141.
140	Zelazo handlowe sztabowe	5 701	187 183
	Zelazo uniwersalne (wsz. wymiarów)	128	4 427
	Szyny kolejowe	22 110	944 344
	Błacha żelazna i stalowa	4 697	198 809
	Zelazo profilowe	1 266	47 130
	Stal specjalna	172	46 452
	Zelazo sztabowe powyżej 46 cm.	885	33 007
	Zelazo taśmowe	546	16 584
	drobno-wymiarowe	462	14 295
	ciągnięte lub na zimno walcowane	196	14 153
142	Łom i żelazo stare	740 495	3 965 672
	Wiórki do czyszczenia	291	23 902

Poz. tarify celnej		Kwintale	Złote	Poz. tarify celnej		Kwintale	Złote
150	Wyroby z żeliwa	4 890	294 360	149	Wyroby z brązu pozłacane i po- srebrzane	279	520 729
	Walce utwardzane (nieobrob.) . . .	4 191	214 627		" Blacha i drut pozłacany lub po- srebrzany	1	1 669
	Naczynia i inne wyroby żeliwne obrobione	5 136	423 639	155	Drut ze stopów miedzi	528	125 643
	Naczynia i inne wyroby żeliwne polerowane, szlifowane, emal- jowane i t. p.	1 343	147 872	156	Wyroby z drutu ze stopów miedzi	56	31 533
	Radiatory (nieobr.)	23	1 405	144	Cyna w złomkach, sztabach i t. d. w blachach	944	493 992
	Części kotłów żeliwnych (nieobrob.)	219	11 530	146	" do lutowania	21	12 106
	Rury żebrowe i części kotłów że- liwnych do centr. ogrzewania	314	18 861	163	Wyroby z cyny	24	6 228
	Rury i kształtki (nieobr.)	1 580	77 825			68	43 170
151	Wyroby kute, tłoczone i wyciskane różne żelazne i stalowe	10 753	711 308	143	Aluminium w sztabach, prętach, opiłkach i wiórkach	281	65 790
	Odlewy stalowe osobno niewym.	14 002	1 742 111		" Aluminium w blachach	385	124 035
	Wyroby z żeliwa kowalnego	1 115	147 354		Naczynia aluminiowe	403	275 312
	Gwoździe kute i hufnale	1 441	146 043		" Widelce, łyżki, noże i t. p.	43	24 712
	Krzyżownice i zwrotnice	2 838	230 565	155	Wyroby z alumin. osobno niewym.	118	60 909
152	Rury z kołnieriami	18 589	1 362 177		Drut aluminowy	7	2 231
	Rury gładkie, gięte, fasonowe, wier- tnicze i łączniki do nich	12 568	920 464	147	Cynk surowy, łom i pył cynkowy	6 870	376 158
	Wyroby kotlarskie: zbiorniki, skrzy- nie i t. p.	5 100	497 433		" Blacha cynkowa	67	10 951
	Dźwigiary mostowe i t. p.	3 366	276 806		Wyroby z cynku	101	22 927
	Kłódki i zamki	330	27 138	146	Ółow i jego stopy	1 106	143 499
153	Sruby, nity i bolce	2 053	378 496	162	Czcionki	500	65 008
	Okucia do drzwi i okien	3 432	501 113	164	Rury z ołowiu	62	6 279
	Łańcuchy z żelaza i drutu	1 057	380 367		" Drut ołowiany	27	2 926
	Koła, resory, zderzaki, bandaż wago- n. i t. p.	1 931	243 923		Wyroby różne z ołowiu	538	73 534
	Kasy i szafy ogniotrwałe	961	87 635	143	Nikiel w stanie surowym	817	168 120
	Hacele do podków (oraz podkowy)	80	15 381	149	Wyroby z niklu	11	8 404
154	Wyroby z blachy żelaznej grubości mniej niż 4 mm.	807	168 329	143	Kadm i antymon w blachach	299	29 351
	Naczynia blaszane emaljowane . . .	17 476	2 837 883		" Różne stopy	254	35 272
	Drut żelazny i stalowy	381	79 739		" Biały metal w złomkach i gąskach	50	15 132
	cynowany	4 839	445 145	145	Rteć	11	9 031
155	Liny druciane	265	38 826	149	Wszelkie wyroby ze stopów metali osobno niewymienione	120	65 142
	Wyroby wszelkie z drutu żel. i stal.	8 839	1 580 951	162	Przybory zecerckie	46	36 683
	Gwoździe z drutu	2 259	457 625		" Klisze drukarskie	16	19 795
	Szpilki, hałki, sprzączki, haczyki itp.	765	47 664		" Matryce metalowe drukarskie . . .	7	1 682
	Gremple i taśmy gremplowe	345	121 174				
	Tkaniny i siatki druciane	106	103 490				
	Wyroby z drutu osobno niewym. . .	502	100 166				
	Drut kolczasty	28	65 365				
157	Igły do szycia i maszynowe	217	16 794				
	Iglice, prądky do pończoch i szy- dełka	62	182 529				
158	Wyroby nożownicze	22	12 911				
160	Kosy, sierpy	1 178	888 485				
	Łopaty, rydle, motyki i t. p.	1 142	293 487				
161	Swidry, gwintowniki	856	80 068				
	Pilniki i raszple	3 879	1 060 453				
216	Stalówki	786	595 867				
—	Wyroby różne	29	6 099				
143	Miedź hutnicza w sztabach i pręt- tach	2 233	394 390				
	Miedź w blachach	1 218	255 878				
	" w opiłkach i złomkach	153	18 196				
	elektrolityczna	54	15 484				
	Wyroby z miedzi niewymienione . .	279	126 612				
149	Rury z miedzi	391	91 885				
	Naczynia kuchenne i wanny	14	6 973				
155	Drut miedziany	1 067	224 799				
	Drut z miedzi elektrolitycznej . . .	78	20 058				
156	Tkaniny druciane	247	111 488				
143	Mosiądz i inne stopy miedzi w szta- bach, prętach i t. p.	631	79 006				
	Mosiądz i inne stopy miedzi w bla- chach	657	148 522				
149	Wyroby tłoczone, wyciskane	657	254 037				
	Rury ze stopów miedzi gołe, niepo- lerowane	1 042	226 433				
	Wyroby kuchenne różne	216	156 160				
	Naczynia kuchenne i wanny	36	18 828				
	Dzwony kościelne	20	65 340				
	Łyżki, widelce, noże i t. p.	43	33 465				
	Wyroby z ozdobami odlanymi	27	16 983				
	Ornamenty, medaliony, biusty	7	5 223				
				Grupy	Kwintale	Złote	
				I Maszyny i aparaty osobno niewym.	31 990	6 015 667	
				II Parowozy, wagony, traktory, walce szosowe	19 449	2 343 621	
				III Silniki, dźwigi	12 542	2 057 093	
				IV Sprężarki, pompy, wentylatory i t.p.	4 138	1 135 948	
				V Obrabiarki do drzewa	3 134	500 154	
				VI Obrabiarki do metali	9 262	2 037 652	
				VII Maszyny dla przem. włókienniczego	8 876	2 921 411	
				VIII Armatura parowa, wodociągowa, ga- zowa i t. d.	2 034	365 694	
				IX Aparaty, zawierające miedź i jej stop	4 021	843 076	
				X Transmisje	950	174 065	
				XI Części maszyn i aparatów	503	95 670	
				XII Radiatory i kotły lane	302	16 159	
				XIII Rury żebrowe i kształtki (obrobione)	100	9 134	
				XIV Maszyny elektryczne	5 714	2 121 529	
				XV Maszyny rolnicze	13 945	2 565 703	
				XVI Kotły parowe i ich części	7 561	417 468	
				XVII Wagi	1 489	172 879	
				XVIII Maszyny dla przemysłu papiernicze- go i drukarskiego	6 171	971 959	
				XIX Maszyny dla przem. spożywczego	3 889	647 175	
				XX " hutniczego	729	122 201	
				Analizując powyższe grupy towarów, przytaczamy poszcze- gólne wyroby, wchodzące w skład grupy, o ile je statystyka urzędowa wydzieliła.			
				I (poz. 167 p. 1).			
				Części maszyn osobno niewymienione . .	16 168	3 374 798	
				Maszyny osobno niewymienione	14 827	2 500 656	
				" dla przemysłu ualowego	869	92 521	
				" " tylniowego	89	42 604	
				" " ceramicznego	37	5 088	

Statystyka niemiecka, uwzględniająca większe różniczkowanie towarów, daje częściowo możność zorientowania się, jakiego rodzaju maszyny zostały wywiezione z Niemiec do Polski i ustalić stosunek procentowy do ogólnego wywozu z Niemiec tej kategorii maszyn. Mamy więc tutaj: części maszyn różnych — ogółem wywieziono 6 200 kwintali (10⁰/₀); maszyny dla przemysłu skórzanego i do wyrobu obuwia 800 q. (5⁰/₀); maszyny dla przemysłu ceramicznego 600 q. (2⁰/₀); maszyny do sortowania, mycia i łuczenia rud, węgla i kamieni 100 q. (5⁰/₀).

	Kwintale	Złote
II (poz. 167 p. 2 i 3).		
Parowozy i elektrowozy	18 407	2 225 103
Wagony i drezyny	839	84 135
Traktory parowe i spalinowe	147	25 882
Walce szosowe, parowe i spalinowe	56	8 501

Parowozów i tendrów wywieziono do Polski według statystyki niemieckiej 16 700 kw., co stanowi 24⁰/₀.

	Kwintale	Złote
III (poz. 167 p. 3, 6, 7, 10 i 11).		
Lokomobile parowe i spalinowe	4 022	721 047
Silniki spalinowe i inne	1 834	395 183
Maszyny parowe stałe	2 753	286 879
Turbiny wodne i parowe	1 228	187 949
Komplety dźwigów różnych	747	129 588
Mechanizmy dźwigów różnych	1 958	336 447

Statystyka niemiecka wykazuje wywóz do Polski: Lokomobil i ich części 2 800 kwint., co stanowi 9⁰/₀ og. wywozu lokomobil.

Spalinowych motorów 200 kwint., co stanowi 4⁰/₀.

Dźwigów różnego rodzaju 4 900 kwint., co stanowi 24⁰/₀.

	Kwintale	Złote
IV (poz. 167 p. 7, 8 i 9).		
Sikawki pożarowe, motorowe i ręczne	138	28 554
Sprężarki (kompresory)	1 626	643 385
Maszyny i aparaty do wyrobu lodu i do chłodzenia	432	51 069
Wentylatory i ekshaustory	576	104 042
Pompy różne (parowe, transmisyjne, ręczne)	1 366	308 898

Według statystyki niemieckiej wywieziono z Niemiec do Polski—pomp, chłodni i maszyn do wyrobu lodu 1 600 q. (3⁰/₀); wentylatorów 300 q. (3⁰/₀) og. wywozu tej kategorii maszyn.

	Kwintale	Złote
V (poz. 167 p. 12).		
Maszyny osobno niewymienione	1 063	181 435
Traki ramowe	1 347	174 872
Strugarki, wyrówniarki i t. d.	334	76 596
Piły taśmowe i okrągłe	253	52 098
Maszyny proste z częściami drewnianymi	103	10 601
Warsztaty stolarskie	34	4 552

Według statystyki niemieckiej wywieziono z Niemiec do Polski obrabiarek do drzewa 1 700 kwint., co stanowi 4⁰/₀ og. wywozu tych obrabiarek.

	Kwintale	Złote
VI (poz. 167 p. 13).		
Obrabiarki do metali osobno niewymien.	7 671	1 718 677
Gryzarki	478	112 307
Tokarki	487	89 632
Wiertarki	258	66 445
Strugarki podłużne	278	34 816
Szlifierki	90	15 775

Według statystyki niemieckiej wywieziono z Niemiec do Polski obrabiarek ogółem 5 400 kwintali, co stanowi 3,5⁰/₀ wywozu w tej grupie, oprócz tego maszyn do szlifowania i polerowania 2 000 kw. (2⁰/₀).

	Kwintale	Złote
VII (poz. 167 p. 14—22).		
Motory i aparaty włókiennicze osobno niewymienione	574	159 857
Części maszyn włókienniczych	562	193 305
Krosna tkackie (mechaniczne)	138	21 527
Włókiennicze przyrządy pomocnicze ze zwijarkami cewkowymi i motowidłami	43	51 399
Zgrzeblarki	140	23 530
Przędznie wózkowe i obrączkowe	138	24 287
Szarpaki	28	5 967
Pralnice taśmowe i t. d.	269	28 939
Wirówki, maszyny ssące i suszarki	360	66 125
Maszyny do kartaczowania i gładzenia	111	25 752
do strzyżenia	55	9 411
do karbonizacji	39	8 280
do dekatyzowania	32	6 704
Prasy kalandrowe i korytkowe	185	38 365
Maszyny do szycia	5 690	2 017 300
Maszyny-pończoszarki	449	225 988

Grupy VIII do XIII oraz grupy XVII i XX nie posiadają dodatkowej specyfikacji.

	Kwintale	Złote
XIV (poz. 167 p. 31).		
Prądnice i silniki prądu zmiennego	2 723	1 072 217
stałego	1 651	621 472
Zespoły: turbo-generatory	138	37 989
Elektro-wentylatory	83	23 140
Elektro-pompy	37	10 827
Części maszyn elektr.	138	37 989

Według statystyki niemieckiej wywieziono do Polski: prądnic. silników elektr., transformatorów 4 900 kw. (4⁰/₀), urządzeń elektr., do oświetl. 4 300 (4⁰/₀), liczników elektr. 500 kw. (2,5⁰/₀) og. wywozu z Niemiec tej kategorii maszyn.

	Kwintale	Złote
XV (poz. 167 p. 33—39).		
Kosiarki	1 622	394 935
Wiążalki	120	11 845
Zniwiarki	1 974	212 473
Sieczkarnie i noże do sieczkarni	516	115 981
Młocarnie kieratowe i do napędu od silnika	935	110 152
Srutowniki	575	77 968
Pługi	607	74 508
Siewniki	1 276	175 606
Wialnie i młynki	307	38 040
Młocarnie ręczne	336	37 462
Trjery	260	35 234
Walce Campbell'a i inne	256	39 523
Wypielacze ręczne i konne	211	34 631
Grabie konne i zwykłe	115	12 637
Kultywatory	198	30 134
Zęby sprężynowe do kultywatorów	105	20 847
Zmijki do oczyszczenia zboża i nasion	136	16 324
Maszyny do czyszczenia nasion buraczanych i koniczyn	93	15 940
Młyny do nawozów sztucznych	103	8 710
Prasy do słomy i siana	82	8 276
Suszarnie do ziemiofodów i owoców	28	5 130
Maszyny do wydobywania i przerabiania torfu	57	3 419
Karczowniki linowe i maneżowe	12	2 881
Wirówki do mleka	1 726	757 885
Masielnice	404	41 595
Konwie do mleka (właściwie poz. 154 Tar. Celnej)	267	34 724

Według statystyki niemieckiej maszyn rolniczych wywieziono do Polski 3 900 kwint. (4⁰/₀).

	Kwintale	Złote
XVI (poz. 152).		
Kotły nie rurkowe, różne	4 568	276 972
Ekonomizery z rurami żeliwnymi	1 245	54 709
Przegrzewacze parowe	496	35 624

	Kwintale	Złote
XVIII (poz. 167 p. 1).		
Holendry	169	20 165
Maszyny papiernicze	308	44 400
osobno niewymienione	3 955	520 679
drukarskie	1 637	359 761
introligatorskie	102	26 954

	Kwintale	Złote
XIX (poz. 167).		
Maszyny osobno niewymienione	3 219	595 735
dla browarów	97	19 629
gorzelnii	19	4 140
Błotniarki i filtry mechaniczne	14	2 094
Wirówki	39	25 296
Krajalnice	1	281

W statystyce niemieckiej uwidoczni się bardzo poważny wwóz do Polski maszyn młyńskich, które nasze komory celne stosownie do nomenklatury dawnej taryfy celnej zaliczały do kategorii towarów osobno niewywiezionych (poz. 167 p. 1). Ogółem wwieziono do Polski w I-em półroczu r. ub. 5 100 q. co stanowi 25⁰/₀ ogólnego wywozu maszyn młyńskich z Niemiec.

Podajemy wreszcie liczby dotyczące wwozu z Niemiec do Polski środków komunikacji. Wwóz ogólny tej grupy towarów wyniósł 49 850 q. na sumę 5 869 000 zł.

W tem:

	Kwintale	Złote
I Środki komunikacji bez szyn	9 015	4 084 649
II Samoloty	4	7 339

	Kwintale	Złote
III Tabor ruchomy kolejowy	39 889	1 681 511
IV Statki	942	95 501
I (poz. 173 tar. celnej).		
Furgony, platformy, wozy, wózki	684	35 830
Karety, powozy, dylżanse, omnibusy it.d.	62	15 698
Oddzielne części wozów	389	56 882
Krzesa dla chorych, taczki, sanie osobowe i inne bez szyn	15	1 672
Omnibusy dla trakcji elektr. bez szyn	2	1 830
Kołowce i części kołowców	4 224	2 234 663
Samochody osobowe	1 755	980 179
Samochody ciężarowe i omnibusy	496	174 108
Części samochodów	305	138 537
Cyklonетки	157	168 533
Wózki dziecinne	926	275 697
II (poz. 173).		
Samoloty	4	7 339
III (poz. 174).		
Węglarki	32 309	1 217 758
Wagony pomostowe, platformy	4 669	328 053
Wagony - cysterny	1 861	84 755
Wagony kolejek polowych i kopalnianych	624	27 883
Wagony osobowe 3 i 4 klasy	362	20 825
Wagony towarowe	64	2 240
IV (poz. 175).		
Statki żelazne parowe, motor. i drewniane	904	80 564
Lodzie motorowe, żaglowe, wiosłane	38	14 937

lg. Gr. Inż.

HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI.

Podług danych, ogłoszonych w Nr. 4 „Wiadomości Statystycznych“, z d. 18 b. m., handel zagraniczny Polski w r. 1924, w porównaniu z r. 1923, przedstawił się w sposób następujący (w tysiącach złotych).

	r. 1923	r. 1924
Przywóz do Polski	1 116 482	1 480 198
Wywóz z Polski	1 195 587	1 263 442
Ogółem obrót towarowy z zagranicą	2 312 069	2 743 640

W r. 1923 bilans handlowy Polski był czwarty; przewyżka wywozu nad przywozem wynosiła 79 105 000 zł. W roku ubiegłym natomiast Polska przywiozła towarów więcej na sumę 216 756 000 złotych, aniżeli wywozła. Ogólny obrót towarowy z zagranicą wzrósł w r. 1924, przyczem zwiększył się nie tylko przywóz, ale także wywóz.

Wartość jednej tonny towaru wyniosła:

	r. 1923	r. 1924
w przywozie	614 zł.	662 zł.
w wywozie	68 .	80 .

Polska wywozi surowce i towary tańsze, przywozi natomiast wyroby gotowe i towary droższe.

Przywóz do Polski towarów, obchodzących przemysł metalowy, tak się przedstawia w r. 1924 w porównaniu z r. 1923.

	Ilość w tonnach		Wartość w tys. złotych	
	r. 1923	r. 1924	r. 1923	r. 1924
Łom i stare żelaziwo	299 722	152 157	14 183	7 003
Surowiec żelaza	93 867	19 622	14 949	5 342
Wyroby żeliwne	7 920	4 819	4 312	3 138
Wyroby kute, tłoczone i wyciskane	6 904	2 651	4 340	1 930
Rury	— *)	12 304	— *)	8 575
Kłódki, zamki, okucia do drzwi i t. d.	— *)	854	— *)	4 657
Liny, tkaniny i t.p. wyroby z drutu żel. i stal.	— *)	3 606	— *)	8 100
Inne wyroby żelazne i stal.	— *)	17 140	— *)	35 120
Miedź i wyroby z miedzi	2 912	2 990	9 337	6 786
Stopy miedzi i wyr. z nich	2 463	2 421	7 083	7 173
Parowozy i tendry	13 106	10 343	14 036	14 169

	5 341	1 939	14 954	6 362
Maszyny elektryczne	5 341	1 939	14 954	6 362
Obrabiarki do metali	3 669	2 927	5 594	6 899
Obrabiarki do drzewa	1 586	703	1 737	1 073
Maszyny włókiennicze	3 792	4 347	8 802	15 252
Maszyny rolnicze	4 968	4 778	5 181	8 894
Inne maszyny i aparaty	— *)	24 523	— *)	41 326
Przyrządy, przewodn. i in. materiały elektrot.	— *)	10 148	— *)	22 424
Kołowce	1 617	1 044	2 664	5 352
Samochody	2 803	3 528	13 152	17 041
Maszyny do pisania i liczenia	229	199	4 115	6 439
Instrumenty i aparaty precyzyjne i pomiarowe	— *)	1 126	— *)	18 436

Wywóz z Polski towarów, wyszczególnionych w „Wiadom. Statyst.“ i obchodzących przemysł metalowy, przedstawia się w sposób następujący w latach 1923 i 1924.

	Ilość w tonnach		Wartość w tys. złotych	
	r. 1923	r. 1924	r. 1923	r. 1924
Żelazo wszelkie	105 164	75 639	33 102	21 678
Szyny żelazne i stalowe	14 943	4 717	5 365	1 908
Błacha żelazna i stalowa	4 181	25 268	1 632	9 293
Wyroby żeliwne	26 195	2 973	9 609	1 753
Wyroby kute, tłoczone i wyciskane	1 925	1 945	1 154	1 845
Rury	— *)	20 614	— *)	14 969
Naczynia blaszane emaljowane	2 487	345	— *)	810
Inne wyroby żelazne i stalowe	— *)	3 153	— *)	4 805

Przywóz do Polski w dziale wyrobów metalowych, z wyjątkiem maszyn włókienniczych i samochodów, zmniejszył się na ogół w r. 1924 w porównaniu z rokiem poprzednim pod względem tonnażu. Wyroby z miedzi i stopów miedzi utrzymały się w tejże wysokości. Tonnaż przywiezionych maszyn rolniczych zmniejszył się w r. 1924 nieznacznie, wartość ich natomiast wzrosła bardzo znacznie.

UDZIAŁ POLSKI W NIEMIECKIM HANDLU ZAGRANICZNYM.

Oddział gdański Instytutu Gospodarczego dla stosunków z krajami Wschodniej Europy w Królewcu rozpoczął wydawnictwo własnego organu pod tytułem „Rynki Wschodniej Europy“, którego Nr. 1 wyszedł w języku polskim z datą 20 stycznia r. b. Czasopismo to zawiera ciekawe dane, dotyczące Polski. Między innymi znajdujemy tam liczby, charakteryzujące udział Polski w niemieckim handlu zagranicznym, zestawione podług danych urzędu statystycznego Rzeszy Niemieckiej. Podajemy je tutaj w związku z naszym zestawieniem w dzisiejszym numerze „P. M.“.

Obrót towarowy Niemiec w pierwszym półroczu r. 1924 wynosił w tysiącach marek niem. w złocie:

z Anglią	671.360
z Polską	414.872
z Włochami	272.658
ze Związkiem Socjalist. Republ. Radz.	101.502

Polska zajmuje trzecie miejsce w obrocie handlowym zagranicznym Niemiec, drugie bowiem zajmuje Holandia, której obrót nie jest przytoczony we wzmiankowym artykule.

Stosunek wartości wwozu i wywozu towarów między Polską a Niemcami w pierwszym półroczu ubiegłego roku wyraża się następującymi liczbami:

eksport Niemiec do Polski	177.241 tys. marek zł.
import z	237.631

Jak widzimy, handel Polski z Niemcami we wzmiankowanym okresie był czynny. Zaznaczymy wresz-

*) Brak danych.

cie, że obrót handlu polsko-niemieckiego w tym okresie stanowił czwartą część obrotu Niemiec z całą Ameryką Północną i Południową, który wyniósł 1.668.615 tysięcy marek złotych.

ODCZYT W SPRAWIE PRZESILENIA GOSPODARCZEGO.

W Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie inż. Stanisław Kwinto wygłosił odczyt pod tytułem: „Głos technika w sprawie obecnego przesilenia gospodarczego“. Tezy autora, pogłębione przez dyskusję, w której zabierali głos pp. prof. Chorzewski, inż. Piotr Drzewiecki, prof. Adamiecki i inni, dają się streścić w następujący sposób.

1. Jeżeli siły produkcyjne Polski nie mają być podkopane, to musi być utrzymana zasada nienaruszalności warsztatów pracy, a wtedy podatek majątkowy w swej obecnej konstrukcji nie da się pobrać i musi być skasowany, albo conajmniej rozłożony na długie terminy.

2. Podatek obrotowy, potęgający drożyznę wskutek nadmiernej wysokości i wielokrotności, musi ulec modyfikacji i złagodzeniu.

3. Chaotyczne stosowanie polityki celnej, powodujące niezdrową spekulację, musi ustać. Ochrona celna produkcji narodowej musi mieć stały kierunek, niepodlegający przygodnym wahaniom.

4. Zaciągnięcie pożyczki zagranicznej w obecnych warunkach sprawi tylko chwilową ulgę w stosunkach pieniężnych, ale nie wpłynie na trwałe wzmocnienie produkcji i obniżenie jej kosztów własnych.

Pożyczka obecna, bez uzdrowienia zasad gospodarki Państwowej, stanie się tylko nowym brzemieniem podatkowym dla obywatela polskiego. Budżet wydatków państwowych jest za duży w stosunku do sił podatkowych ludności polskiej, istnieje więc uzasadniona obawa, że cała pożyczka pójdzie na pokrycie nieuniknionego niedoboru budżetowego.

5. Obok reformy podatkowej jest niezbędną sanna ustawodawstwa w zakresie pracy. Przywrócenie swobody umów pomiędzy pracodawcami a pracownikami, jest koniecznością państwowo-gospodarczą. Przy-

ływ taniego kapitału do Polski nie rozwiąże kwestji przesilenia, jeżeli równocześnie nie wzmoże się praca i produkcja krajowa nie będzie w stanie konkurować z produkcją innych państw w Europie.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 26 lutego 1925 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:	
Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu	Zł. gr.
drzewnym	155.—
Surówka odlewnicza „Staporków“ № I	147.—
„ „ Ostrowiecka № I	147.—
„ „ Witkowska № I (ocłona)	161.—
Złom żeliwny (fragment lany)	125.—
Żelazo handlowe krajowe	222.—
Bednarka gorąco walcowana	256.—
Bednarka zimno walcowana	445.—
Walcówka (druć okrągły od 5 1/2 do 13 mm.,	
kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.).	274.—
Blacha (cena zasadnicza)	282.—
Koks karwiński	45.—
Koks górnośląski twardy	33.—
„ miękki	33.—
Węgiel kowalski myty cieszyński	37,35
górnośląski gruby	29.—
Węgiel dąbrowski gruby	24,50
Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę gr. 15)	56.—
„ „ kopulakowa	65.—
Gлина ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	35.—
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła)	141.—
Kamień wapienny	5,50
b) za 100 kg. loco skład Warszawa:	
Pokost chemicznie czysty gwarantowany	235.—
Olej wrzecionowy 3 — 4/20°	22,13
„ 5 — 6/20°	28,43
„ maszynowy II 2 — 3/50°	29,53
„ III 3 — 3,5/50°	31,58

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprzęzacz**e pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkoobrotowe, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i objanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	KATOWICE	LUBLIN	GDĄŃSK
Jerozolimska 51	Zybklikiewicza 39	Basztowa 24	Wały Z. Augusta 2	Batorego 4	Krak.-Przedm. 58	Schüsseldamm 62

Olej maszynowy IV 4—4,5/50°	33,68
V 5—5,5/50°	37,36
VI 6—6,5/50°	40,51
VII 7—7,5/50°	43,66
Olej cylindrowy do pary przegrzanej	59,93
„ nasyconej 220—230°	43,34
Smar Tovotte'a	51,22
Benzyna 720/730	75,60
750/760	54,30
771/780	45,50

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej
w dn. 27. II. 24 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	3048	Miedź standard	1598
Antymon	1695	Ołów miękki	1152
Cyna standard	6377	Nikiel	4024
Cynk hutniczy	939	Rtęć	9660
Miedź elektrolityczna	1708	Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

- Armatura na parę i wodę:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Beczki żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Bryczki:**
Szydłowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40.
- Dźwigniki—Łańcuchy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Zórawia 12. tel.: 29-64 i 220-00.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Garnki i rzwody rurowe:**
Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
- Garbarskie maszyny:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gryzarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Gryzarki uniwersalne:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Gwoździarki i ciągariki:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Imadła ślusarskie kute:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kalandry:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Konstrukcje żelazne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
- Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Kotły parowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Konstrukcje żelazne;**
Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.
- Karoserie:**
Koła samochodowe ciężarowe Szydłowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40.
- Kuto lane odlewy:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie polowe:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
- Liny stalowe—Drut stalowy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Zórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy „Galla”:**
Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów, Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych, Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Maszyny ceglarskie:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Narzędzia do obróbki metali:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Obrabiarki do metali i drzewa:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Odlewy żelazne:**
Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
- Odlewnie żelaza:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Okna żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Okna żelazne i drewniane**
z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.
- Okucia budowlane i meblowe:**
Jan Broda, Toruń.
- Piece żelazne syst. powolnego spalania:**
Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłoczkarki cierne: mimośrodowe i balansowe:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pędnie:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.
* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
- Pompy:**
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Prasy mimośrodowe:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Ruszt do palenisk ruchoomych i stałych:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:**
Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Suwnice (kranie) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Zórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Śruby, nakrętki, nity:**
Bartelmuss i Suchy. Bielsko (Śląsk).
- Śruby:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Strugarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Suwnice:**
Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
- Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:**
Jan Broda, Toruń.
- Tokarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Turbiny wodne syst. Francis'a**
o wysokim współczynniku pożytecznego działania. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):**
Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce młyńskie utwardzone:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Walce żeliwne utwardzone:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Wiertarnie kolumnowe szybkie:**
Najnowsze typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Wiertarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.